

הלכות שמטה ויובל פרק ב

א. לא יוציא אדם זבלים מחצרו, ויתן בתוך שדהו בשביעית מפני שנראה כמזבל, כדי שתהיה יפה לזריעה; ואם הוציא והעמיד ממנו אשפה, מתר. ולא יעשה אשפה בתוך שדהו, עד שיעבר הזמן שמזבלין בו לעבודת הארץ והוא משיקשר המתיק.

ב. ולא יעשה אשפה פחותה ממאה וחמשים סאה שלזבל, כדי שתהיה נכרת שהיא אשפה; ואם ירצה להוסיף, מוסיף. היה לו דבר מועט, מוסיף עליו והולך. ולא יעשה בכל בית סאה, יתר משלוש אשפות. והרוצה לעשות כל שדהו שלוש שלוש אשפות לתוך בית סאה, עושה; והרוצה לעשות זבלו אוצר, עושה.

ג. היה מעמיד הזבל על הסלע, או שהעמיק בארץ שלושה טפחים והערים הזבל, או שבנה על הארץ גבה שלושה והעמיד עליו הזבל אינו צריך שעור. אפלו עשה כן כמה אשפות לתוך בית סאה, בין גדולות בין קטנות מתר: שהרי הדבר נפר שאינן לעבודת הארץ, אלא לכניסת הזבל.

ד. מתר לאדם להוציא זבל מן הסהר שלצאן, ונותן לתוך שדהו בדרך כל מכניסי זבל. והעושה דיר בתוך שדהו בשביעית, לא יעשהו יתר על בית סאתים; ויכניס הצאן לתוכו. וכשיזבלו את כל הדיר מניח דפן אחד מדפני הדיר, ועושה דיר אחר בצדו: נמצא מזבל בתוך שדהו, בית ארבעת סאין.

ה. היתה כל שדהו בית ארבעת סאין משיר ממנה מקצת, מפני מראית העין: כדי שידעו הכל, שהצאן הטילו בה ונדירה; ולא יאמרו, זבל זה כל שדהו בשביעית.

ו. לא יפתח אדם מחצב פתחלה לתוך שדהו בשביעית שמא יאמרו לתקן שדהו נתפון, שיסיר ממנה הסלע; ואם התחיל מקדם שביעית, ופצל ממנו שבע ועשרים אבנים ברבוע שלוש על שלוש על רום שלוש, כל אבן מהן אמה על אמה ברום אמה או גדולות מזו הרי זה מתר לנקר ממנו בשביעית, כל שירצה.

ז. גדר שלאבנים שיש בגבהו עשרה טפחים או יתר, ורצה לטל כל אבניו אם היו בו עשר אבנים או יתר, כל אחת מהן משאוי שנים או גדולות מזו הרי זה נוטל, שהרואה יודע שלצרך האבנים הוא נוטל. היה פחות מעשרה, או שהיו בו פחות מעשר אבנים, או שהיו אבניו קטנות ממשאוי שנים שנים נוטל עד שיניח טפח סמוך לארץ.

ח. במה דברים אמורים, בשנתפון לתקן שדהו, והתחיל לטל בשביעית; אבל אם לא נתפון לתקן שדהו, או שהתחיל מקדם שביעית נוטל בשביעית כל מה שירצה מכל מקום, וגורד עד לארץ. וכן אם היה נוטל משדה חבירו אף על פי שהוא קבלן, גורד עד לארץ.

ט. אבנים שראויין שתזעזע אותן המחרשה, או שהיו מכסות ונתגלו אם יש בהן שתים שלמשאוי שנים שנים, הרי זה מתר לטל אותן; היו קטנות מזה, לא ינטלו.

י. המסקל שדהו בשביעית, מפני שהוא צריך לאבנים נוטל את העליונות, ומניח את הנוגעות בארץ; וכן אם היה לו בשדהו

גִּרְגֵּשׁ שְׁלֻצְרוּרוֹת, אוֹ גַל שְׁלֹאֲבָנִים נוֹטֵל אֶת הָעֲלִיוֹנוֹת, וּמְנִיחַ אֶת הַנוֹגְעוֹת בָּאָרֶץ : וְאִם יֵשׁ תַּחְתִּיהֶן סִלַּע, אוֹ קֵשׁ יִטֵּל אֶת כָּלָן.

יא. לֹא יִמְלֵא אָדָם גִּיָּא עֶפֶר, אוֹ יִתְקַנּוּ בְּעֶפֶר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְקַן אֶת הָאָרֶץ. אָבֵל עוֹשֶׂה הוּא חִיץ עַל פִּי הַגִּיָּא ; וְכָל אֶבֶן שֶׁיְכוּל לִפְשֹׁט אֶת יָדוֹ וְלִטֹּלָהּ, וְהוּא עוֹמֵד עַל שְׂפַת הַגִּיָּא הָרִי זֶה תִּנָּטֵל.

יב. אֲבִנֵי כֶתֶף, וְהֵם הַנֹּטְלוֹת שְׁתֵּי שְׁלוֹשׁ עַל הַכֶּתֶף מִתָּר לְהַבִּיאַן מִכָּל מְקוֹם, בֵּין מִשְׁדֵּה חֲבֵרוֹ בֵּין מִשְׁדֵּהוּ ; וְכֵן הַקִּבְלָן מִבִּיא מִכָּל מְקוֹם, וְאִפְלוֹ אֲבָנִים קְטָנוֹת, בֵּין מִשְׁדֵּה שְׁקִבְלָהּ, בֵּין מִשְׁדֵּה שְׁלֹא קִבְלָהּ.

יג. פֶּרֶצָה שֶׁהִיא סוּגָה בְּעֶפֶר אִם אֵינָה מְכַשֶּׁלֶת אֶת הָרַבִּים, אֲסוּר לְבָנוֹתָהּ ; וְאִם הִיתָה מְכַשֶּׁלֶת אֶת הָרַבִּים, אוֹ שְׁלֹא הִיתָה סוּגָה בְּעֶפֶר אֲלֹא פְתוּחָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים הָרִי זֶה מִתָּר לְבָנוֹתָהּ.

יד. אֲסוּר לוֹ לְבָנוֹת גָּדֵר בְּשִׁבְעִיעִית, בֵּין שְׁדֵּהוּ לְשְׁדֵּה חֲבֵרוֹ ; אָבֵל בּוֹנֶה גָּדֵר, בֵּינוֹ לְבֵין רִשּׁוֹת הָרַבִּים. וּמִתָּר לְהַעֲמִיק עַד הַסִּלַּע ; וּמוֹצִיא אֶת הָעֶפֶר, וְצוֹבְרוֹ בְּתוֹךְ שְׁדֵּהוּ כְּדֶרֶךְ כָּל מַעֲמִידֵי זָבֵל. וְכֵן אִם חָפַר בּוֹר וְשִׁיחַ וּמַעְרָה בְּשִׁבְעִיעִית, צוֹבֵר הָעֶפֶר בְּתוֹךְ שְׁדֵּהוּ כְּדֶרֶךְ כָּל הַחוֹפְרִים.